

Vleeshuis Gent: fietstalling of ???

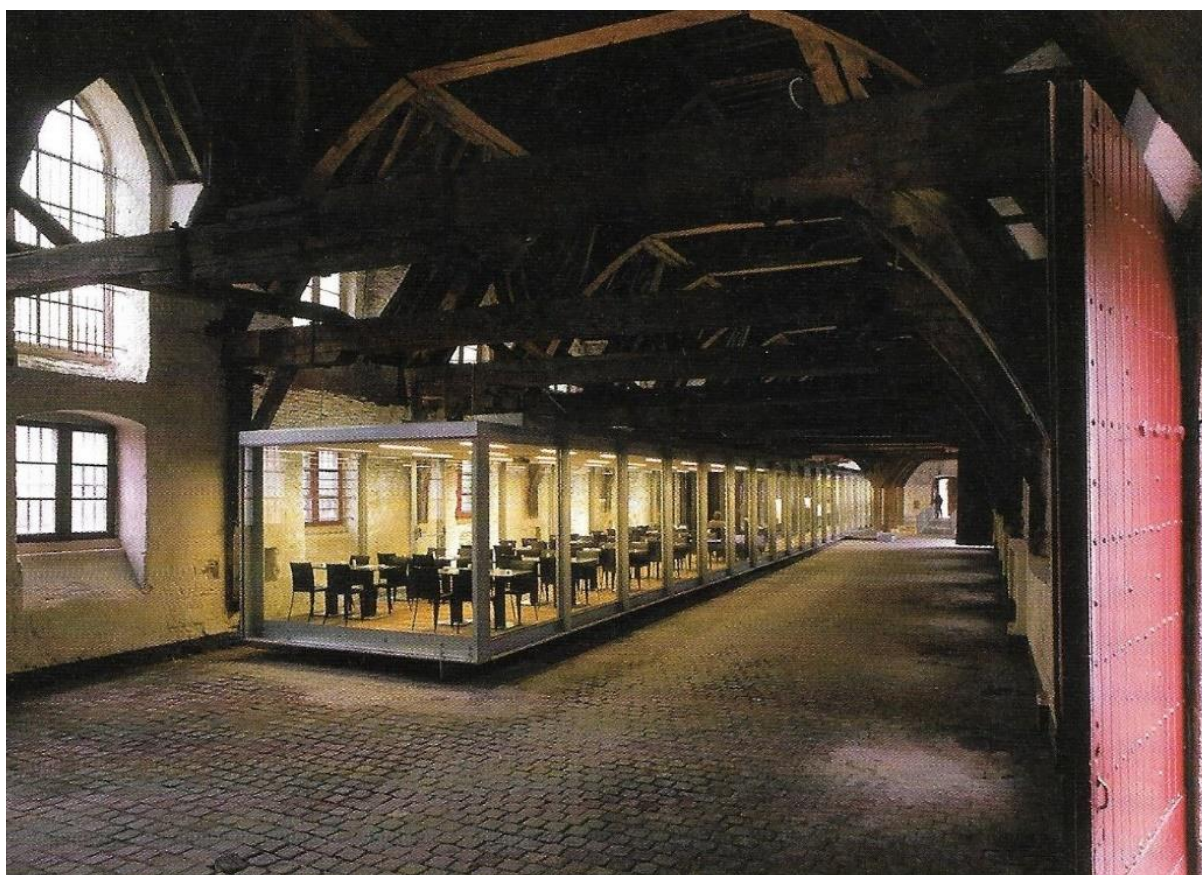
Het imposant monument staat er sinds enige tijd troosteloos bij. Veel toeristen en Gentenaars denken dat het gebouw op elk moment kan instorten gezien het groot aantal gele stellingen. Hergebruik van ons patrimonium is cruciaal en leegstand en verwaarlozing hebben dramatische gevolgen. Iedereen heeft een idee hoe het moet voor de toekomst. Het gebouw fungeerde jaren als promotiecentrum voor streekproducten van de provincie Oost-Vlaanderen. Daarom werd in 2002 een omkeerbare ingreep aangebracht met respect voor de bestaande structuur. Dat Schepen Filip Watteeuw de inbreng van de architecten Coussée & Goris omschrijft als een “een tang op een varken” getuigt van weinig inzicht, een oplossing die in de internationale vakpers werd gezien als correct om een nieuwe tijdelijke functie in een historisch gebouw te integreren.

Vleeshuis Gent ingepakt in gele stellingen foto Marc Dubois

In de gevel van het Vleeshuis staan twee data: 'Gebouwd in 1408'. De tweede info: 'Hersteld in 1912 Bouwkundige E. Vanhamme'. In het vooruitzicht van de Gentse wereldexpositie van 1913 kreeg dit Middeleeuws pand een zeer vluchtige opfrisbeurt. Sindsdien werd het door de stad verwaarloosd en zelfs gebruikt als parking voor auto's. Dank zij een initiatief van de Provincie werd het Vleeshuis weer opengesteld begin 21ste eeuw voor het publiek. Het werd een centrum voor promotie van

streekproducten. Er werd gekozen voor het voorstel van de architecten Coussée & Goris in samenwerking met ingenieur Guy Mouton. Het volledig interieur verwarmen is onmogelijk en daarom werd beslist een langwerpig volume in te voegen, een lichte stalen constructie die los staat van de bestaande fundering. Dit was de vraag van de Dienst Monumentenzorg en Archeologie van stad Gent, om toekomstig archeologisch onderzoek toe te laten. Deze constructie omvat een kleine winkel kant brug, een keukentje en een ruimte om iets te kunnen consumeren, ook in de winter. Het concept liet ook toe om in de zomermaanden meubilair in het Vleeshuis te plaatsen en om bij een drankje de genieten van het indrukwekkend houten dakgebinte. Het Vleeshuis werd ook bij een plotse regenbui door velen gebruikt als tijdelijke schuilplaats.

Inbreng in Vleeshuis door de architecten Coussée & Goris

Schepen Watteuw: "De box die er nu in staat, dat is een tang op een varken. Dat maakt de waarde van het Vleeshuis kapot".

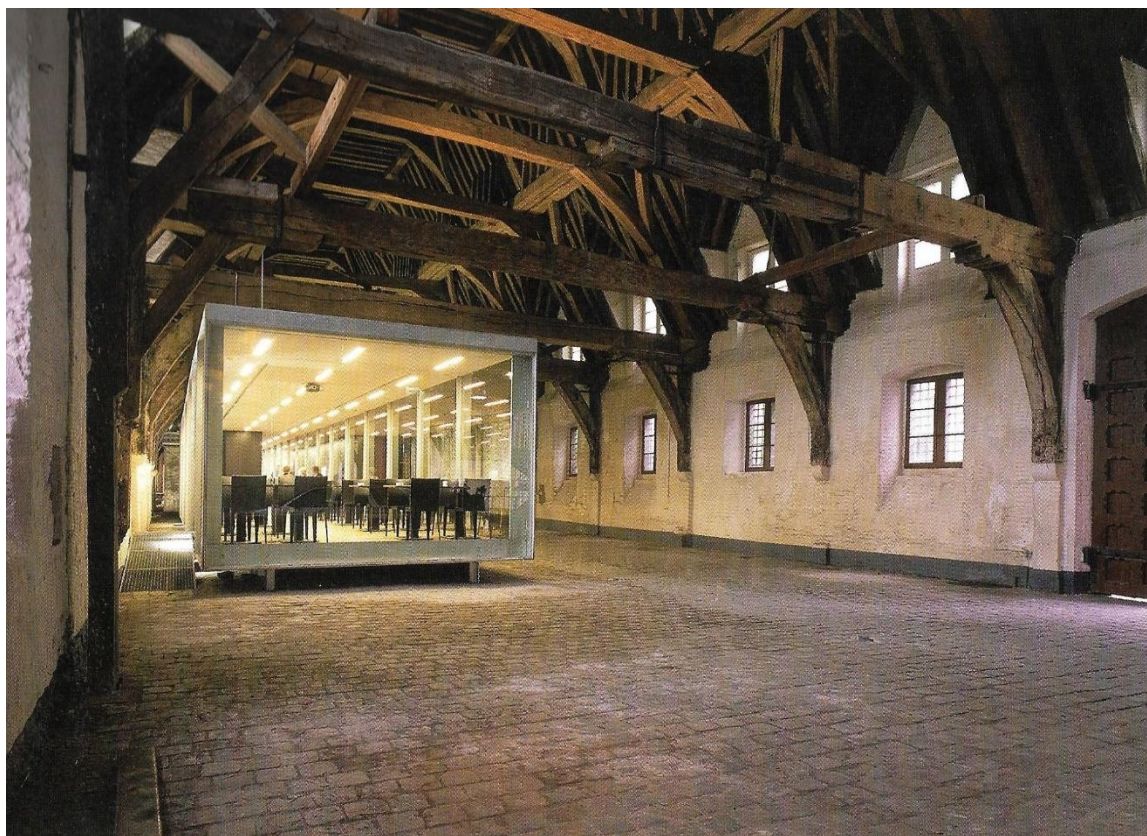
foto Wim Van Nueten

De structuur werd aangebracht niet over de volledige lengte, de laatste drie traveeën werd vrij gehouden. Deze bewuste keuze van de ontwerpers heeft te maken met respect voor de geschiedenis van het gebouw. Zoals de raamopeningen reeds laten vermoeden, evenals de aanwezigheid van

een muurschilderij met grote historische waarde, was dit de kapel van de gilde van de beenhouwers.

De Schepen wil misschien op deze plek sanitair voorzien of extra fietsen plaatsen. Kan men even voorstellen dat toeristen laveren tussen de honderden fietsen om het interieur van dit gebouw te ontdekken en op zoek gaan naar dit kunstwerk? Terecht wezen Marc Boone & Maximilliaan Martens op dit uitzonderlijke kunstwerk in *De Standaard* van 2 februari 2023: "Fietsenstalling met monumentale muurschildering".

Het Vleeshuis bestaat uit twee delen met een andere structuur. Aan de zijde van de brug staan in het midden houten kolommen die het dakgebinte dragen. De architecten kozen om het oorspronkelijk niveau van de vloer van het Vleeshuis te tonen. Gaat men dit laag gedeelte weer dichtleggen om fietsen te plaatsen en de winkelruimte slopen? Dat de Schepen in een interview de constructie bedacht door Coussée & Goris (2001-2002) ziet als een mislukking zonder respect, getuigt van weinig kennis van de mogelijkheden van hergebruik van dit historisch pand. **Zijn woorden: "De box die er nu in staat, dat is een tang op een varken. Dat maakt de waarde van het Vleeshuis kapot"**. Deze Gentse architecten genieten een internationale waardering en kregen in 2019 een volledig themanummer met hun oeuvre van het befaamde Japans blad A+U. Men had toch meer respect van een schepen verwacht.

Inbreng in Vleeshuis door de architecten Coussée & Goris foto Wim Van Nueten

Voor Watteeuw tellen enkel de fietsen, en hij nog meer fietsen in de binnenstad. Dat deze gestimuleerde overvloed problemen oplevert kan iedereen zien. Op pleinen als de Korenmarkt staan reeds fietsenrekken en andere publieke ruimte kan men verder innemen tot er geen Gentse Feesten meer plaats kunnen vinden wegens gebrek aan pleinen. De vraag is of men dit fietsprobleem oplost door het Vleeshuis te claimen. Dat de N-VA oppositie tegen dit voorstel is lag in de lijn van de verwachting. Misschien moet deze partij naar de volgende verkiezingen gaan met de slogan "Te veel fietsen in Gent" of "Blijf thuis met uw fiets"! Zijn er oplossingen? Tijdens de Gentse Feesten worden delen van parkings voor auto's ter beschikking gesteld van fietsers. Laat bakfietsen een vergoeding betalen om op de openbare weg te staan aan de halve prijs van een auto. Wie de publieke ruimte tijdelijk gebruikt zal mee betalen.

Herbestemmen van erfgoed

Gebouwen worden steeds opgetrokken vanuit een noodwendigheid. Wanneer deze niet meer voldoen aan de eisen binnen een veranderende samenleving worden zij afgestoten. Men gaat op zoek naar andere bestemmingen en in extreme gevallen tot slopen. Gaat men alles slopen wat zijn functie heeft verloren, dan hebben wij geen patrimonium. In een stad als Gent zijn tientallen voorbeelden te vinden van hergebruik en dit geeft een bijzondere gelaagdheid aan de stad. Wie zou anno 2023 een petitie lanceren om te pleiten voor het behoud van het oorspronkelijk gebruik van grote gotische ziekenzaal van de Bijloke en tegen een verbouwing tot concertzaal? De vraag is of de oplossing die de Provincie aanbracht niet beter is dan het voorstel van schepen Watteeuw.

Niet vergunde toevoeging / December 2022 foto Marc Dubois

Het gaat niet om erfgoed maar om het probleem van de fietsen op te lossen. Aan de overzijde van de Vleeshuis weigert de stad reeds 20 maand in te grijpen om een ventilatiekoker te laten weghalen. Het antwoord op een aantal brieven is dat men zoekt naar een oplossing. Wie zijn auto fout parkeert krijgt niet enkel een boete maar de wagen wordt weggetakeld op kosten van de eigenaar. Waarom kan dit niet in het geval voor een zware overtreding zonder vergunning in een beschermd stadsgezicht waar duizenden toeristen voorbij komen in een bootje? Een stad die in 2030 culturele hoofdstad van Europa wil worden heeft niet eens de moed om in het centrum van deze stad in te grijpen tegen deze visuele vervuiling!

Niet vergunde toevoeging naast het Info toerisme Gent / November 2021(!)

foto Marc Dubois

Uitstel van twee dossiers

Begin deze maand nam met stadsbestuur de beslissing om het dossier ICC / Floraliënhof en aanpassingen aan het Gravenkasteel door te schuiven naar de volgende legislatuur. De verklaring is niet zo complex. Veel centen voor infrastructuur van gebouwen werden binnen de Vlaamse Overheid overgeheveld naar het Departement Toerisme. Historische gebouwen inzetten ter bevordering van het economisch toerisme valt zeker te verdedigen en dat de keuze van de ontwerpequipes gebeurt via de procedure van de Open Oproep is evident. Op een zeer korte tijd, bijna gelijktijdig werden vier dossiers in gang gezet: de Opera, het ICC / Floraliënhof, het Gravenkasteel en het Design Museum. Dat een stad met beperkte middelen al deze Open Oproepen niet gelijktijdig kon waarmaken was voorspelbaar. Een mooi voorbeeld hoe een stadsbestuur vlug in de geldbeugel van de overheid wil geraken terwijl haar eigen financiële middelen ontoereikend zijn. Men had meer tijd kunnen nemen om het dossier grondiger voor te bereiden en het debat beter te organiseren.

Marc Dubois, architect Hon FRIBA / 2 februari 2023

Voormalig lid van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen